

Gmina Kobierzyce

**RAPORT z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY KOBIERZYCE
(W LATACH 2009-2010)**

Kobierzyce, wrzesień 2011

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Tendencje rozwojowe w gminie w latach 2009-2010	6
3. Zmiany stanu środowiska w latach 2009-2010	7
4. Tereny chronione i obszary Natura 2000	9
5. Wydatki poniesione przez Gminę Kobierzyce na realizację zadań proekologicznych w latach 2009-2010	11
6. Stan i ocena wykonania zadań wynikających z aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska	12
6.1. Ochrona wód poprzez rozbudowę kanalizacji sanitarnej	12
6.2. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacja terenów zdegradowanych i doskonalenie systemu gospodarki odpadami	14
6.3. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami	15
6.4. Ochrona ludzi i środowiska przed hałasem	16
6.5. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna	17
6.6. Wskaźniki efektywności realizacji Programu	19
7. Podsumowanie i wnioski	20

Wykaz stosowanych skrótów:

Poś – ustawa Prawo ochrony środowiska

POŚGK – Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobierzyce

APOŚGK – Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Kobierzyce na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WPI – Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Kobierzyce

SUW – stacja uzdatniania wody

1. Wprowadzenie

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. Nr 25 z 2008 r. poz. 150 ze zm.), w celu realizacji polityki ekologicznej państwa nałożyła na wszystkie szczeble administracji samorządowej obowiązek opracowania Programów Ochrony Środowiska. Pierwszy Program Ochrony Środowiska Gminy Kobierzyce (POŚGK) został uchwalony przez Radę Gminy Kobierzyce w dniu 3 listopada 2004 r. (uchwała nr XXXIII/412/04). Ustawa Poś przewiduje, iż co dwa lata organ wykonawczy gminy sporządza raport z realizacji programu, który następnie przedstawia Radzie Gminy. Wypełniając obowiązki ustawowe opracowano Raporty z realizacji POŚGK za lata 2005 i 2006 oraz 2007 i 2008 a następnie wykonano Aktualizacje Programu Ochrony Środowiska na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017 (uchwała nr XLVIII/598/10).

Ustawa Poś oraz akty wykonawcze do niej nie określają wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji programu ochrony. W *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017* przedstawiono wskaźniki efektywności wykonania Programu oraz wyznaczono priorytety i cele ekologiczne dla działań ochrony środowiska. w niniejszym Raporcie odniesiono się do zadań i celów zdefiniowanych w APOŚGK.

Tabela 1. Priorytety, cele ekologiczne i zadania z zakresu ochrony środowiska zdefiniowane dla Gminy Kobierzyce

Priorytety ekologiczne	Cele ekologiczne	Zadania własne
1. Ochrona wód poprzez rozbudowę kanalizacji sanitarnej	<ul style="list-style-type: none"> • Redukcja ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych, • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, • Zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków, • Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, • Ochrona przed powodzią. 	Zadania własne: <ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie gospodarki ściekowej środkowej części Gminy, • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej dla południowej części Gminy • Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Pustkowie Żurawskim, • Bieżąca rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy, • Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy, • Rozbudowa i modernizacja SUW Krzyżowice, • Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym, • Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem, • Edukacja ekologiczna.
2. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacja	<ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja terenów zdegradowanych, 	Zadania własne: <ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja składowiska,

<p>terenów zdegradowanych i doskonalenie systemu gospodarki odpadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w systemie workowym we wszystkich miejscowościach na terenie gminy, • Przeciwdziałanie degradacji gleb i terenów zielonych, • Promocja rolnictwa ekologicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja wyrobisk, • Likwidacja „dzikich wysypisk” śmieci, • Edukacja ekologiczna.
<p>3.Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gazyfikacja gminy, • Propagowanie niekonwencjonalnych i odnawialnych źródeł emisji, • Termomodernizacja budynków Gminy, • Budowa i remonty dróg, zmiana nawierzchni. 	<p>Zadania własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni, • Budowa dróg osiedlowych, • Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii, • Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii, • Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, • Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska.
<p>4.Ochrona ludzi i środowiska przed hałasem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie prawa miejscowego ograniczającego możliwości funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emisja hałasu może negatywnie oddziaływać na środowisko, • Lokalizowanie terenów aktywności gospodarczej z dala od zabudowy mieszkalnej, • Budowa i remonty dróg, zmiana nawierzchni. 	<p>Zadania własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i budowa nawierzchni dróg gminnych, • Usprawnianie organizacji ruchu drogowego, • Przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu, • Budowa dróg osiedlowych w Bielanach Wrocławskich, • Budowa dróg osiedlowych w Domasławie, • Budowa dróg osiedlowych w Tyńcu Małym, • Budowa dróg osiedlowych w Wysokiej, • Budowa ulicy Chabrowej w Wysokiej.
<p>5. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona istniejących form ochrony przyrody, • Propagowanie postawy ekologicznego obywatela, • Prowadzenie i wspieranie edukacji ekologicznej, • Organizowanie konkursów ekologicznych dla młodzieży szkolnej i mieszkańców gminy. 	<p>Zadania własne i koordynowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja granicy rolno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, • Ochrona i pielęgnacja istniejących zadrzewień oraz sukcesywne nasadzenia.

W APOŚGK zdefiniowano cel nadrzędny definiując go jako:

**Rozwój społeczno-gospodarczy gminy Kobierzyce
w harmonii z wymogami ochrony środowiska**

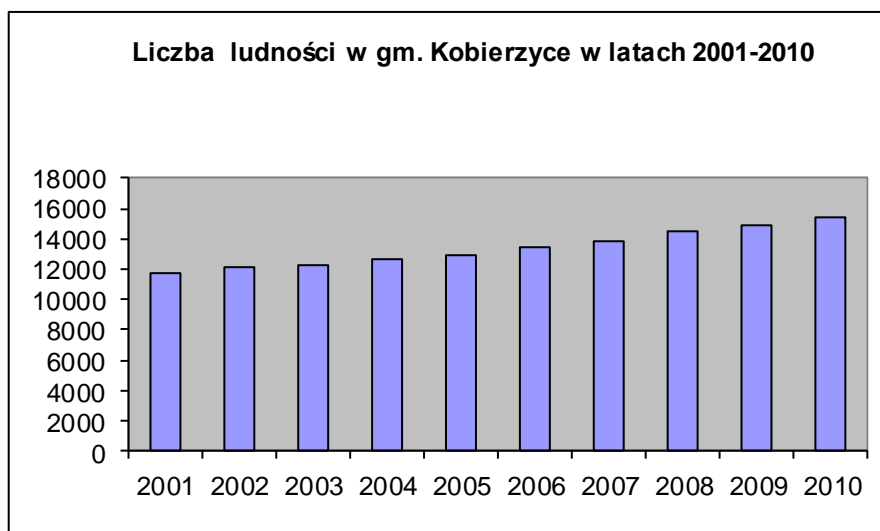
Cel ten jest zgodny z zapisami Strategii rozwoju gminy Kobierzyce która w wielu zapisach uwzględnia konieczność poprawy warunków środowiskowych gminy w harmonii z rozwojem społeczno-gospodarczym.

W niniejszym raporcie dokonano analizy zaplanowanych zadań, podsumowano wydatki na ochronę środowiska oraz określono wskaźniki stopnia realizacji APOŚGK w latach 2009 -2010, na podstawie danych i informacji zebranych w Urzędzie Gminy Kobierzyce, zarządcy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej firmy Exprim Sp. z o.o., Dolnośląskiej Spółki Gazowniczej oraz dostępnych publikacji dotyczących stanu środowiska na terenie Gminy Kobierzyce.

Dokument został opracowany przez EKOSKAL Monika Żurańska-Skalny na podstawie umowy z Gminą Kobierzyce z dnia 13 lipca 2011 r. Nr RBPPiZN.UP-0032/2011.

2. Tendencje rozwojowe w gminie w latach 2009-2010

Zgodnie z podziałem administracyjnym w gminie znajdują się 33 wsie zgrupowane w 31 sołectwach. Liczba mieszkańców na koniec 2009 r. wynosiła 14912 a na koniec 2010 r. wzrosła do 15446 r. Populacja Gminy wzrasta od 1995r. a utrzymujący się trend wynika z migracji ludności Wrocławia i osiedlaniu się na terenach podmiejskich.

Z danych statystycznych Urzędu Gminy Kobierzyce wynika, że w Gminie występuje tendencja wzrostowa jeżeli chodzi o liczbę podmiotów, które zarejestrowały działalność na jej obszarze: w 2008 r. – 1463 a w 2011r. ilość wzrosła do 1931.

Tabela 2. Liczba podmiotów gospodarczych w wybranych sekcjach PKD w Gminie Kobierzyce w 2011 roku

Sekcja PKD	2011
Handel i naprawy	553
Obsługa nieruchomości i firm	720
Budownictwo	253
Przemysł	133
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	150
Edukacja	26
	96

W latach 2009 – 2010 na terenie gminy działalność rozpoczęły lub rozbudowały się m.in. firmy takie jak:

- CADBURY WEDEL (druga fabryka czekolady),
- SAUER DANNFOS (fabryka silników hydraulicznych),
- MATCHPOINT (nowoczesne centrum sportowo – rekreacyjne (korty tenisowe, korty do squash, boisko do badmintonu, sala fitness, siłownia, restauracja),
- NISSAN (autoryzowany salon samochodowy marki Nissan),
- ELECTROTEK (sprzedaży kabli, drutów nawojowych, przewodów izolowanych, osprzętu elektrycznego i instalacyjnego),
- EFL (sprzedaż samochodów poleasingowych).

3. Zmiany stanu środowiska w latach 2009-2010

Badania jakości środowiska prowadzone są w ramach monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Obecnie (stan na 30.09.2011 r.) dostępny jest *Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2009 r.* opublikowany na stronie internetowej jednostki. Kolejny raport z badań wykonanych w 2010 r. zostanie opublikowany ok. listopada br., dlatego w analizie jakości środowiska w gminie ograniczono się do roku 2009.

3.2 Wody powierzchniowe

Na terenie Gminy Kobierzyce istnieje sieć rzeczna, która obejmuje część dorzecza Ślęzy i fragment Bystrzycy (rejon wsi Solna i Pustków Żurawski). Rzeka Ślęza będąca lewobrzeżnym dopływem Odry płynie w części północnej i południowej Gminy.

W ramach monitoringu prowadzonego przez WIOŚ rzeka Ślęza badana była w 2009 r. na 2,4 km przy ujściu do Odry. Jakość wody w rzece Ślęzie ze względu na zawartość elementów biologicznych zakwalifikowano do III klasy jakości wód, natomiast ze względu na parametry fizyko-chemiczne oraz substancje szkodliwe jako poniżej stanu dobrego. W latach 2007-2008 jakość wód w Ślęzie zaklasyfikowano do IV i V klasy czystości, zatem odnotowuje się polepszenie czystości wody.

W latach 2009-2010 nie prowadzono monitoringu inwestycji LG i badań na rzece Kasinie, badania stanu jakości rzeki prowadzone są w cyklu 3 letnim i kolejne wyniki wykonane zostaną w 2011 r. a ich wyniki omówione w kolejnym raporcie z realizacji APOŚGK.

3.3 Wody podziemne

Przedmiotem monitoringu wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), Gmina Kobierzyce leży w obrębie zbiornika JCWPd 114.

W roku 2009 WIOŚ nie przeprowadzał badania jakości wód podziemnych na JCWPd 114 na terenie gminy Kobierzyce i powiatu Wrocławskiego.

Prowadzony jest monitoring jakości wód podziemnych wokół zrekultywowanego składowiska w Cieszycach. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowiska odpadów, jakość wód w piezometrach odwierconych wokół składowiska, w fazie poeksploatacyjnej powinna być badana co 6 msc w jednym piezometrze na dopływie i w dwóch na odpływie wód podziemnych w rejonie składowiska. W 2010 r. badania przeprowadzono w czerwcu i we wrześniu, w piezometrze P-3 (dopływ wód) oraz w piezometrach P-2 i P-4 (na odpływie wód). Zbadano parametry; odczyn (pH), przewodność elektrolityczną właściwą (PEW), ogólny węgiel organiczny (OWO), metale ciężkie (Cu, Zn, Pb, Hg, Cr), wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Wyniki badań, obu serii pomiarowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Wyniki badań wód podziemnych z piezometrów zlokalizowanych wokół składowiska odpadów w Cieszycach

oznaczenie, jednostka	czerwiec 2010			wrzesień 2010		
	P-2	P-3	P-4	P-2	P-3	P-4
odczyn, pH	7,6	7,2	7,7	7,4	7,2	7,5
PEW, $\mu\text{S}/\text{cm}$	1530	1040	482	1620	1110	533
owo, mg C/l	2,0	2,6	1,5	2,7	4,0	4,6
chrom ⁺⁶ , mgCr ⁺⁶ /l	<0,008	<0,008	<0,008	<0,008	<0,008	<0,008
cynk, mgZn/l	0,040	0,050	0,028	0,067	0,093	0,028
miedź, mgCu/l	<0,007	0,010	0,005	0,0002	<0,0002	<0,0002
ołów, mgPb/l	<0,001	<0,005	<0,001	0,014	0,019	0,005
rtęć, mgHg/l	<0,0002	<0,0002	<0,0002	<0,001	<0,001	0,001
suma WWA, $\mu\text{g}/\text{l}$	<0,01	<0,01	<0,01	<0,0002	<0,0002	<0,0002

Źródło: SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU SKŁADOWISKA ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE I OBOJĘTNE W MIEJSCOWOŚCI CIESZYCE, proGEO sp. zo.o., marzec 2011r.

Klasyfikacja zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i oceny stanu wód Podziemnych (Dz.U. Nr 143/2008, poz. 896)

I klasa	II klasa
---------	----------

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i oceny stanu wód podziemnych, wody w badanych punktach generalnie należy zaliczyć do I klasy czystości wód podziemnych.

3.4 Jakość powietrza

W 2009 r. nie prowadzono badań powietrza na terenie gminy Kobierzyce i powiatu wrocławskiego.

3.5 Klimat akustyczny

W 2009 r. nie prowadzono badań hałasu na terenie gminy Kobierzyce i powiatu wrocławskiego.

3.6 Jakość gleb

W 2009 r. nie prowadzono badań gleb na terenie gminy Kobierzyce i powiatu wrocławskiego.

4. Tereny chronione i obszary Natura 2000

Na terenie Gminy znajdują się strefy będące po ochroną konserwatora zabytków. Są to układy zieleni kształtowanej do której należą: parki, cmentarze, aleje. Do zespołu parków należą:

- zespół parkowo-leśny w Królikowicach,
- zespół parkowy w Kobierzycach,
- zespół parkowo-leśny w Tyńcu Małym,
- zespół parkowy we Magnicach,
- zespół parkowy we Pełczycach,
- zespół pałacowo - parkowy w Biskupicach Podgórnych,
- zespół pałacowo - parkowy w Cieszycach,
- park dworski w Królikowicach,
- park pałacowy w Krzyżowicach,
- zespół pałacowo - parkowy w Pustkowie Wilczkowskim,
- zespół pałacowo - parkowy w Pustkowie Żurawskim,
- park pałacowy w Raclawicach Wielkich,
- zespół pałacowo - parkowy w Solnej,
- park pałacowy w Szczepankowicach,
- park w Ślężu,
- park w Tyńcu nad Ślężą,
- park i ogród w Wierzbicach,
- park pałacowy w Wysokiej.

Na obszarze Gminy znajduje się 13 pomników przyrody:

- w miejscowości Małuszów - lipa drobnolistna w wieku około 250 lat - przy drodze z Małuszowa do Biskupic Podgórnych,
- w miejscowości Bielany Wrocławskie - wiąz w wieku około 300 lat - przy ul. Wrocławskiej 31,
- w miejscowości Krzyżowice - grupa dębów (11 szt.) w wieku 150-300 lat – przy drodze z Krzyżowic do Nowin

Do terenów tych mają zastosowanie zalecenia konserwatorskie, a także stanowią one integralną część obszarów chronionych lub występują samoistnie.

Gmina Kobierzyce położona jest na równinie nadodrzańskiej na południe od Wrocławia. Grunty leśne zajmują tu tylko 3,4% powierzchni Gminy Kobierzyce tj. około 360,1 ha. W Gminie przeważają lasy liściaste i mieszane zgrupowane w niewielkich lub kilkunastohektarowych kompleksach. Występują tu lasy grabowe wysokie i niskie, małe lasy dębowe, dębowo-grabowe i dębowo-sosnowe. W kotlinach rzek zachowały się niewielkie resztki lasów łęgowych. Największe zespoły leśne posiadają wsie: Kobierzyce, Królikowice, Szczepankowice, Krzyżowice, Tyniec Mały, Tyniec nad Ślężą, Bielany Wrocławskie.

Oprócz zespołów leśnych na terenie Gminy rozrzucone są małe laski ze stanowiskami chronionej lub częściowo chronionej flory i fauny.

Do grupy obszarów ścisłej ochrony należą również ekosystemy wodno-leśne w dolinach rzecznych do których należą lasy, zespoły parków zieleni oraz łąk i pól uprawnych położonych wzdłuż rzek

i cieków wodnych. W celu ochrony ekosystemów wprowadzono zakaz zabudowy poprzecznej dna dolin. Wprowadzono również zakaz gnojowicowania gleb w okolicach ekosystemów.

Na obszarze Gminy Kobierzyce występuje 21 gatunków roślin chronionych na 136 stanowiskach. Wśród gatunków roślin objętych całkowitą ochroną, na 14 stanowiskach występuje bluszcz pospolity *Hedera helix*, na 11 stanowiskach występuje grzyb sromotnik bezwstydnny *Phallus impudicus*, na 10 stanowiskach stwierdzono występowanie barwinka pospolitego *Vinca minor L.* Na szczególną uwagę zasługuje rodzina storczykowatych, której przedstawiciele podlegają całkowitej ochronie prawnej na 14 stanowiskach występuje listera jajowata *Listera orata*, a na 5 stanowiskach storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis*. Do najczęściej występujących roślin pod częściową ochroną na terenie Gminy należą kalina koralowa *Viburnum poulus* 30 stanowisk, konwalia majowa *Convallaria majalis* 16 stanowisk. Pozostałe gatunki chronione występują rzadziej od 1 do 6 stanowisk.

W parku (przy ruinach pałacu) w okolicach Tyńca nad Ślężą znajduje się szereg gatunków chronionych, występuję tu między innymi śnieżynka przebiśnieg *Calanthus nivalis*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, barwinek pospolity *Vinca minor* i konwalia majowa *Convallaria majalis*.

Nad rowami melioracyjnymi, potokami i dopływami Ślęzy występuje kalina koralowa *Viburnum poulus*. Często gatunek ten jest składnikiem podszytu i runa w lasach oraz zadrzewieniach śródpolnych. Na starych cmentarzach zachowały się owocujące okazy bluszczu pospolitego *Hedera helix* i obfite płaty barwinka pospolitego *Vinca minor* np. w Domaślawiu i Pustkowie Wilczkowskim.

Na obszarze Gminy nie ma zlokalizowanych parków narodowych i rezerwatów przyrody – Gmina Kobierzyce nie jest także objęta siecią obszaru NATURA 2000. Mimo, że wartość przyrodnicza obszarów Gminy jest stosunkowo niska, walory krajobrazowe, charakter rolniczy oraz bliskość dużego miasta dają możliwość rozwoju agroturystyki.

5. Wydatki poniesione przez Gminę Kobierzyce na realizację zadań proekologicznych w latach 2009-2010

Tabela 3. Wydatki poniesione przez gminę Kobierzyce na zadania związane z ochroną środowiska w latach 2009 i 2010

Wyszczególnienie środków finansowych	2009	2010
z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	413 852 zł	brak (likwidacja funduszu z dniem 01.01.2010r.)
- na likwidację nielegalnych wysypisk śmieci	52 000 zł	57 000 zł
- na rekultywację składowiska w Cieszycach	1 461 892 zł w tym: - 25 274 zł – budżet Gminy, -1 391 618 zł – dofinansowanie z RPO I WFOŚiGW	245 712 zł w tym: - 33 756 zł – budżet Gminy, - 211 956 zł – dofinansowanie z RPO
- na utrzymanie zieleni	185 000 zł	124 000 zł
- na kanalizację sanitarną	1 136 400 zł	2 151 730 zł w tym: - 358 166 zł – budżet Gminy, - 1 793 564 zł – dofinansowanie z WFOŚiGW
Razem wydatki	3 249 144 w tym dofinansowania 1 391 618 zł	2 578 442 w tym dofinansowania 2 005 520 zł

Źródło: Informacje od Urzędu Gminy Kobierzyce

6. Stan i ocena wykonania zadań wynikających z aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska

6.1. Ochrona wód poprzez rozbudowę kanalizacji sanitarnej

Cele:

- Redukcja ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych,
- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- Zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków,
- Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych,
- Ochrona przed powodzią.

Zadania własne:

- Uporządkowanie gospodarki ściekowej środkowej części Gminy,
- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej dla południowej części Gminy
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Pustkowie Żurawskim,
- Bieżąca rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy,
- Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy,
- Rozbudowa i modernizacja SUW Krzyżowice,
- Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym,
 - Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem,
 - Edukacja ekologiczna.

Użytkownikiem sieci i urządzeń wodnych w Gminie Kobierzyce jest na podstawie umowy firma EXPRIM Sp. z o.o. z Wrocławia. Sieć wodociągowa gminy Kobierzyce obejmuje wszystkie 33 miejscowości. Woda z ujęć podziemnych uzdatniana jest do picia w 7 stacjach uzdatniania. Na koniec 2010 r. łączna długości sieci wynosiła 190,0 km. Ilość wody dostarczonej wyniosła 2 180 253 m³ w tym gospodarstwa domowe zużyły 648 000 m³ wody pitnej.

Tabela 4. Lokalizacja SUW w Gminie Kobierzyce oraz ilość pobranej wody w latach 2009 i 2010 r.

lokalizacja ujęcia	rodzaj ujęcia	ilość miejscowości podłączonych	ilość pobieranej wody w 2009 r. (m ³ /rok)	ilość pobieranej wody w 2010 r. (m ³ /rok)
Księginice	głębinowe	5	344 358	241 592
Tyniec Mały	głębinowe	1	217 674	329 474
Kobierzyce	głębinowe	8	285 692	195 161
Cieszycze	głębinowe	8	263 157	155 466
Tyniec nad Ślężą	głębinowe	2	35 862	3 792
Krzyżowice	głębinowe	7	230 332	266 934
Biskupice	głębinowe	2	403 721	987 834

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na koniec 2010 r. wynosiła 122 km.

Ilość podłączonych gospodarstw do sieci kanalizacji sanitarnej (dane sporządzono na podstawie ilości zawartych umów na dostawę wody i zrzut ścieków na koniec roku 2010 - z uwzględnieniem gospodarstw w budowie):

- Bielany Wrocławskie (docelowy zrzut ścieków do kanalizacji miasta Wrocławia) - przyłączenia do kanalizacji posiada 96% gospodarstw
- Wysoka (docelowy zrzut ścieków z części miejscowości do kanalizacji miasta Wrocławia) - przyłączenia do kanalizacji posiada 90% gospodarstw
- Tyniec Mały (docelowy zrzut ścieków do kanalizacji miasta Wrocławia) - przyłączenia do kanalizacji posiada 81% gospodarstw
- Ślęza (docelowy zrzut ścieków do kanalizacji miasta Wrocławia) – przyłączenia do kanalizacji posiada 88% gospodarstw
- Domasław (docelowy zrzut ścieków do kanalizacji miasta Wrocławia) przyłączenia do kanalizacji posiada 71% gospodarstw
- Pustków Żurawski (docelowy zrzut ścieków do OŚ Pustków Żurawski) przyłączenia do kanalizacji posiada 90 % gospodarstw
- Kobierzyce (docelowy zrzut ścieków do OŚ Kobierzyce) - przyłączenia do kanalizacji posiada 95 % gospodarstw

Na terenie Gminy funkcjonują 3 mechaniczno biologiczne oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w miejscowościach:

- Wysoka – o wydajności 156 m³/d,
- Pustków Żurawski - o wydajności 234 m³/d,
- Kobierzyce - o wydajności 300 m³/d.

W 2010 r. w oczyszczalniach gminnych oczyszczono łącznie 164 639 m³ ścieków z gospodarstw domowych.

Na lata 2009-2010 zaplanowano szereg zadań związanych z rozbudową sieci wodociągowej, modernizacją SUW oraz budową kanalizacji i rozbudową oczyszczalni ścieków w Pustkowie Żurawskim.

Zadania zrealizowane lub trwające to:

- modernizacja SUW w Krzyżowicach,
- bieżąca rozbudowa wodociągu,
- budowa kanalizacji sanitarnej i rozbudowa oczyszczalni w Pustkowie Żurawskim (południowa część gminy Kobierzyce),
- bieżąca rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.

Zgodnie z założeniami wieloletniego planu inwestycyjnego w fazie projektowej znajdują się:

- uporządkowanie gospodarki ściekowej środkowej części gminy,
- I, II, III i IV etapu uporządkowania gospodarki ściekowej środkowej części gminy Kobierzyce

Ze względu na ogłoszenie upadłości wykonawcy kanalizacji sanitarnej dla południowej części gminy Kobierzyce, zadanie to zostanie dokończony po wykonaniu inwentaryzacji budowy i kontynuowane po wyłonieniu w trybie przetargu nowego wykonawcy.

Zawieszono realizację planowanej rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Pustkowie Żurawskim. Zadanie to nie zostało zrealizowane w swoich pierwotnych założeniach, gdyż tylko budowa nowej oczyszczalni spełniałaby wymagania ochrony środowiska. Odstąpiono od budowy nowej instalacji i obecnie wykonywana jest analiza możliwości odprowadzania ścieków z terenu gminy do oczyszczalni ścieków we Wrocławiu.

Tabela 5. Wydatki poniesione na zadania z gospodarki wodno-ściekowej przewidziane w WPI

Nazwa zadania	Środki wydane na realizację, zł
Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody Krzyżowice	296 957,15
Bieżąca rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy	265 000,00
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	597 194,22
Budowa kanalizacji sanitarnej dla części południowej gminy Kobierzyce	1 263 092,10
Razem	2 422 243,47

Uwaga: Przedstawione sumy to wydatki poniesione na zadanie od początku jego realizacji do dnia 19.09.2011 r.

6.2. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacja terenów zdegradowanych i doskonalenie systemu gospodarki odpadami

Cele ekologiczne:

- Rekultywacja terenów zdegradowanych,
- Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w systemie workowym we wszystkich miejscowościach na terenie gminy,
- Przeciwdziałanie degradacji gleb i terenów zielonych,
- Promocja rolnictwa ekologicznego.

Zadania własne:

- Rekultywacja składowiska,
- Rekultywacja wyrobisk,
- Likwidacja „dzikich wysypisk” śmieci,
- Edukacja ekologiczna.

Składowisko odpadów w Cieszycach zostało zamknięte z końcem 2007 r. Po uzyskaniu zgodnie z ustawą o odpadach zgody na zamknięcie składowiska i określeniu zakresu i sposobu rekultywacji przystąpiono do realizacji założonego harmonogramu robót.

Prace rekultywacyjne rozpoczęto w styczniu 2009 r. a zakończone zostały w marcu 2010 r. Inwestycja składała się z dwóch zasadniczych etapów.

Etap pierwszy to rekultywacja techniczna. W czasie tych prac wykonano: roboty pomiarowe, niwelację terenu i odpowiednie ukształtowanie bryły składowiska przy wykorzystaniu odpadów już zdeponowanych. Wykonano system odgazowujący złożę, tj. 8 studni odgazowujących zakończonych biofiltrami. Czaszę składowiska uszczelniono matą bentonitową uniemożliwiając infiltrację wód opadowych i roztopowych w obręb złoża odpadów. Ułożona na macie bentonitowej warstwa drenażowa zapewni utrzymanie właściwej wilgotności maty oraz swobodny spływ wód opadowych do zaprojektowanego odwodnienia liniowego tj. rowu chłonnego po stronie północnej składowiska z 4 szt. studniami chłonnymi i rowu z rurą drenarską od strony południowej składowiska wraz z 2 szt. studniami.

Etap drugi to rekultywacja biologiczna, która polegała na ułożeniu na składowisku warstwy urodzajnego humusu a następnie wysianiu trawy, nasadzeniu 504 szt. krzewów żywopłotowych oraz 40 szt. drzew liściastych.

Na wykonanie zadania pt. „Rekultywacji składowiska odpadów w Cieszycach” uzyskano dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 - 2013 - w ramach Priorytetu nr 4 "Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego Dolnego Śląska (Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne) - Działanie nr 4.1 "Gospodarka odpadami".

Całkowita wartość tego projektu to 1 654 456,88 PLN, z czego 1 009 218,70 PLN to wartość dofinansowania przyznanego Gminie Kobierzyce ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przeprowadzenie rekultywacji składowiska wnosi wiele korzyści dla mieszkańców gminy jak i środowiska. Gmina Kobierzyce zyskała 2 ha nowych terenów zieleni wkomponowanych w otaczający krajobraz. Zakończenie prac rekultywacyjnych na składowisku to początek obowiązkowego 30-letniego monitoringu poeksploatacyjnego składowiska, w trakcie którego badane będą jakość wód podziemnych, emisji biogazu, osiadania bryły składowiska, oraz wielkość opadów. Ponadto teren objęty będzie konserwacją czaszy i pielęgnacją roślinności tj. wymianą kompostu w biofiltrach średnio raz na pół roku oraz koszenia trawy 2 razy w roku, uzupełnienia ubytków w warstwie rekultywacyjnej itp. Zgodnie z obowiązującym prawem na obiekcie jakim jest zrekultywowane składowisko nie mogą być wykonywane przez okres 50 lat od dnia zamknięcia żadne prace budowlane, z wyjątkiem prac związanych z funkcjonowaniem składowiska.

W 2009 przeprowadzono likwidację nielegalnych wysypisk śmieci zlokalizowanych w Domasławiu i Kobierzycach, natomiast w 2010 r. uprzątnięto dzikie wysypisko w Królikowicach. Na usuwanie wysypisk wydano w 2009 r. 52 000 zł, natomiast w 2010 r. 57 000 zł.

W latach 2009-2010 prowadzono rekultywację wyrobiska w Tyńcu nad Ślężą. Zgodnie z zatwierdzoną decyzją Starosty Wrocławskiego na odzysk odpadów, do rekultywacji dopuszczono wykorzystanie odpadów mineralnych. W 2009 r. wykorzystano 14 617 ton odpadów natomiast w 2010 r. 15 032 ton.

Udoskonalając system selektywnego zbierania odpadów surowcowych w gminie, rozbudowywany był system workowy zbierania odpadów. W 2009 r. w systemie workowym zbierano odpady w Cieszycach, Kobierzycach, Żernikach Małych. W 2010 r. rozszerzono system na Bielany Wrocławskie, Domasław, Ślężę, Tyniec Mały, Wysoką. W systemie workowym, każda posesja wyposażona jest w cztery worki (biały na szkło bezbarwne o pojemności 80 l, zielony na szkło kolorowe o pojemności 80l, żółty na tworzywa sztuczne o pojemności 120 l, niebieski na papier o pojemności 120 l). Zgodnie z przyjętym harmonogramem odpady odbierane były od mieszkańców 2 krotnie w ciągu miesiąca. Zgodnie z informacjami przesłanymi przez przedsiębiorców w 2009 r. zebrano 362 Mg odpadów natomiast w 2010 r. zebrano 839 Mg odpadów. Znaczna część selektywnie zebranych odpadów pochodzi z sieci handlowych położonych w Węźle Bielańskim oraz od przedsiębiorców.

6.3. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami

Cele ekologiczne:

- Gazyfikacja gminy,
- Propagowanie niekonwencjonalnych i odnawialnych źródeł emisji,
- Termomodernizacja budynków Gminy,
- Budowa i remonty dróg, zmiana nawierzchni.

Zadania własne:

- Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni,
- Budowa dróg osiedlowych,
- Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii,
- Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii,
- Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych,
- Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska.

W latach 2009 — 2010 na terenie Gminy sieć gazową wybudowano i rozbudowano w następujących miejscowościach:

- w 2009 roku:

- Bielany Wrocławskie
- Biskupice Podgórne
- Chrzanów
- Kobierzyce
- Ślęza
- Tyniec Mały
- Wysoka

- w 2010 roku:

- Bielany Wrocławskie
- Domasław
- Magnice
- Tyniec Mały
- Wysoka
- Żerniki Małe

Na terenie gminy Kobierzyce występuje sieć gazowa średniego ciśnienia. Jej długość na koniec 2010 r. wynosiła 73,959 km.

6.4. Ochrona ludzi i środowiska przed hałasem

Cele ekologiczne:

- Wprowadzenie prawa miejscowego ograniczającego możliwości funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emisja hałasu może negatywnie oddziaływać na środowisko,
- Lokalizowanie terenów aktywności gospodarczej z dala od zabudowy mieszkalnej,
- Budowa i remonty dróg, zmiana nawierzchni

Zadania własne:

- Modernizacja i budowa nawierzchni dróg gminnych,
- Usprawnianie organizacji ruchu drogowego,
- Przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu,
- Budowa dróg osiedlowych w Bielanych Wrocławskich,
- Budowa dróg osiedlowych w Domasławie,
- Budowa dróg osiedlowych w Tyńcu Małym,
- Budowa dróg osiedlowych w Wysokiej,
- Budowa ulicy Chabrowej w Wysokiej.

W ramach ochrony przed hałasem wprowadzane są ograniczenia ruchu na terenie ciężkiego na drogach przechodzących przez tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej. Modernizowane są nawierzchnie dróg gminnych oraz uzupełniane są nasadzenia zieleni wzdłuż dróg.

Sukcesywnie poprawiana jest jakość dróg gminnych. w latach 2009-2010 zrealizowano następujące inwestycje drogowe:

- budowa dróg osiedlowych w Bielanych Wrocławskich
- budowa dróg osiedlowych w Domasławie
- budowa dróg osiedlowych w Tyńcu Małym
- przebudowa ulicy Chabrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Wysoka

Na realizację inwestycji drogowych wydano 3 325 878,18 zł z środków własnych.

6.5. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

Cele ekologiczne:

- Ochrona istniejących form ochrony przyrody,
- Propagowanie postawy ekologicznego obywatela,
- Prowadzenie i wspieranie edukacji ekologicznej,
- Organizowanie konkursów ekologicznych dla młodzieży szkolnej i mieszkańców gminy.

Zadania własne i koordynowane:

- Aktualizacja granicy rolno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- Ochrona i pielęgnacja istniejących zadrzewień oraz sukcesywne nasadzenia.

W latach 2009 – 2010 Gmina Kobierzyce prowadziła na szeroką skalę działania związane z poszerzeniem świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Gmina nawiązała współpracę z Fundacją „Zielona Akcja”, która realizowała zadanie „Edukacja ekologiczna dotycząca właściwego gospodarowania odpadami zmierzająca do kształtowania prawidłowych nawyków i działań proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych z terenu Gminy Kobierzyce”.

Zadanie miało na celu:

- Podniesienie wiedzy dotyczącej problematyki i uwarunkowania gospodarki odpadami na terenie Gminy;
- Zachęcenie mieszkańców do prawidłowego postępowania z odpadami, a w szczególności do odpowiedniego segregowania odpadów, zmniejszenia ilości odpadów opakowaniowych, prawidłowego postępowania ze użytym sprzętem gospodarstwa domowego, odpadami niebezpiecznymi, przydomowego kompostowania odpadów biodegradowalnych;
- Zwiększenie ilości odpadów wyselekcjonowanych przez mieszkańców oraz ograniczenie ilości odpadów składanych na składowiskach.

Zadania zrealizowane w 2009 roku:

- warsztat szkoleniowy dla radnych, sołtysów
- warsztat dla placówek oświatowych skierowany do nauczycieli
- konkurs międzyszkolny na ilość wysegregowanych surowców wtórnych, np. baterii, makulatury, nakrętek po butelkach PET.
- spotkania w wybranych miejscowościach z mieszkańcami, gdzie został wprowadzony system workowy (pięć spotkań – Tyniec Mały, Domasław, Bielany Wrocławskie, Wysoka, Ślęza),

- wydawnictwa : ulotka – kalendarz wywozu odpadów, format A4 w nakładzie 4000 egzemplarzy, instrukcja o workowym systemie segregacji odpadów dla miejscowości: Tyniec Mały, Domaśław, Bielany Wrocławskie, Wysoka, Ślęza, format A4 w nakładzie 1500 egzemplarzy, pełen kolor: plakat – zachęcający do udziału w systemie workowym w nakładzie 100 egzemplarzy, format A3 ; zakładka edukacyjna dla uczniów /z jednej strony zachęta do selektywnej zbiórki z drugiej strony plan lekcji/ w nakładzie 1000 egzemplarzy, artykuły do gazetki gminnej w ilości 10 sztuk,

Zadania zrealizowane w 2010r.:

- 10 warsztatów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów Gminy Kobierzyce, w których wzięło udział 370 uczniów. Warsztaty miały za zadanie zachęcenie do proekologicznych postaw oraz podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży w zakresie postępowania z odpadami.
- Konkurs „Myślę więc segreguję” na ilość wysegregowanych surowców wtórnych.
- Konkurs skierowany do szkół na najciekawszy plakat o tematyce związanej z kompostowaniem.

Gmina Kobierzyce zleciła również Fundacji Ekologicznej „Zielona Akcja” opracowanie oraz wydanie materiałów graficznych :

- Instrukcja jak postępować z odpadami w gminie 3000 egz.
- Plakat ogólny o segregacji odpadów 100 szt.
- Kalendarz zbiórki surowców wtórnych systemem workowym 4000 egz.

Gmina co roku organizuje zbiórkę odpadów wielkogabarytowych przy współpracy z firmami wywożącymi odpady (WPO ALBA S.A., REMONDIS Sp. z o.o., HADLUX Sp. z o.o.) z terenów gminnych. Celem akcji jest przede wszystkim właściwe zagospodarowanie odpadów, zmniejszenie liczby dzikich wysypisk śmieci na terenie gminy oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

W 2010 r. w ramach pielęgnacji gminnych terenów zielonych nasadzono 2402 drzew i 3962 krzewów.

6.6. Wskaźniki efektywności realizacji Programu

Na podstawie dostępnych informacji określono wskaźniki efektywności realizacji celów w 2010 r.

Tabela 6. Wskaźniki efektywności realizacji celów POŚGK

Lp	wskaźniki	2010
<i>ochrona przyrody i krajobrazu</i>		
1	<i>użytki ekologiczne</i>	-
2	<i>pomniki przyrody</i>	13
<i>lasy</i>		
3	<i>lesistość gminy</i>	3,4 %
4	<i>Ilość nasadzeń, szt.</i>	2402 drzew, 3962 krzewów
<i>gleby</i>		
5	<i>grunty zdewastowane i zdegradowane</i>	Rekultywacje w Cieszycach i w Tyńcu nad Ślężą
6	<i>ekologiczne gospodarstwa rolne posiadające certyfikat</i>	b.d.
<i>jakość wód podziemnych i powierzchniowych</i>		
7	<i>jakość wód podziemnych</i>	wokół składowiska w Cieszycach- I klasa
8	<i>jakość wód powierzchniowych</i>	Ślęza – III klasa
9	<i>ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzane do odbiorników w kg/rok</i>	BZT ₅ 6539,89 ChZT _{Cr} 19799,23 zaw. og. 6891,08
10	<i>ścieki komunalne oczyszczane w tys.m³/rok</i>	165
11	<i>Ilość istniejących stacji uzdatniania wody, szt.</i>	7
12	<i>Ilość pobranej wody, m³</i>	2 422 000
13	<i>Ilość wody pobranej przez gospodarstwa domowe, m³</i>	648 000
14	<i>długość sieci wodociągowej, km</i>	190
15	<i>Ilość funkcjonujących oczyszczalni ścieków, szt.</i>	3
16	<i>długość sieci kanalizacyjnej, km</i>	122
<i>ochrona powietrza atmosferycznego</i>		
17	<i>strefa, w której poziom pyłu zawieszonego PM10 jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji</i>	brak
18	<i>strefa, w której poziom pyłu zawieszonego NO₂ jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji</i>	brak
19	<i>strefa, w której poziom pyłu zawieszonego benzenu C₆H₆ jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji</i>	brak
20	<i>długość sieci gazu ziemnego, km</i>	73,959
<i>energia odnawialna</i>		
21	<i>udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii pierwotnej – ogółem w [%]</i>	b.d.
22	<i>udział energii wodnej w [%]</i>	0

7. Podsumowanie

Gmina Kobierzyce sukcesywnie realizuje cele i zadania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska.

Trwają prace rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz prowadzone są prace projektowe zmierzające do uzyskania kolejnych pozwoleń na budowę dla sieci kanalizacyjnej. Po zmianie decyzji o rozbudowie oczyszczalni ścieków w Pustkowie Żurawskim, dokładnej analizie poddawane są możliwości techniczne i ekonomiczne podłączenia i przesyłu ścieków do oczyszczalni we Wrocławiu. Rozbudowywana i poprawiana jest jakość dróg gminnych.

Jednym z największych zadań podjętych i zakończonych w latach 2009-2010 było przeprowadzenie rekultywacji składowiska w Cieszycach. Prace te wykonano przy wykorzystaniu środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013. Rozbudowywano system selektywnego zbierania odpadów.

Na szeroką skalę prowadzone są działania edukacyjne mające na celu poprawę świadomości ekologicznej jej mieszkańców.

Wszystkie te działania zmierzają do poprawy jakości środowiska naturalnego w gminie jak i poprawy jakości życia jej mieszkańców.